

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 834
van **MIEKE SCHAUVLIEGE**
datum: 3 juli 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Vissterftes - Frequentie, oorzaken en aanpak

Langs het kanaal Gent-Oostende, ter hoogte van de Ringvaart in Brugge, werd in de week van 22 juni een massale vissterfte (drie ton) vastgesteld. Een week later bleek de vissterfte het gevolg te zijn van een defect bij een bedrijf in Aalter. Er zou 175 ton vinasse geloosd zijn. Het bedrijf meldde dit zelf.

Regelmatig vernemen we dergelijke voorvallen van vissterfte in de pers. De voorbije weken waren er berichten van vissterftes in onder meer de Dender (gemeente Lebbeke) en de Zwalmbeek (gemeente Zwalm).

1. Werden er voor het bedrijf in Aalter handhavende maatregelen genomen door de Vlaamse overheid? Kan verzekerd worden dat de lozingen die de vissterfte veroorzaakt hebben in de toekomst te allen tijde voorkomen worden?
2. Wordt er in Vlaanderen een overzicht bijgehouden van de vissterftes die optreden in bevaarbare waterwegen en onbevaarbare waterlopen in Vlaanderen? Zo ja, worden er op basis van deze inventarisatie dan evaluaties en beleidsmaatregelen opgemaakt om het aantal vissterftes in de toekomst te voorkomen?
3. Kan de minister een overzicht geven van de opgetreden vissterftes in bevaarbare en onbevaarbare wateren van 2015 tot 2020, met de vermelding van de locatie (gemeente), de betrokken waterloop en beheerder van de waterloop, de vermoedelijke oorzaak van de vissterfte indien bekend en de hoeveelheid gestorven vis?
4. Wat zijn de belangrijkste oorzaken van vissterfte in Vlaanderen en welke structurele maatregelen worden genomen om vissterftes te voorkomen?

ANTWOORD

op vraag nr. 834 van 3 juli 2020

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. De afdeling handhaving van het departement omgeving meldde aan de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) dat er geen PV werd opgemaakt. Het betrof een ongeval/incident en het bedrijf meldde het incident van zodra het lek werd vastgesteld. De lozing werd veroorzaakt door een lek in een leiding onderin een silo bij het veevoederbedrijf. Het lek werd door het bedrijf hersteld.
2. Het overzicht van incidenten die gemeld worden aan het meldpunt Milieu-incidenten wordt door VMM bijgehouden. De tabel met de geregistreerde incidenten met vissterfte als gevolg is in de bijlage toegevoegd.

In Vlaanderen worden calamiteiten systematisch behandeld volgens de gecoördineerde aanpak voor vissterfte. Deze aanpak omvat een duidelijk afsprakenkader tussen alle betrokken actoren (waterbeheerders, VMM incidentenwerking, ANB, INBO, RIS..). Bij de gecoördineerde aanpak hoort ook een natraject ter preventie van eventuele herhalingen: bij incidenten waar de bron geïdentificeerd werd, worden remediëringmaatregelen met de veroorzaker besproken. Wanneer de oorzaak niet identificeerbaar blijken, wordt nagegaan of er mogelijkheden zijn om in de toekomst wel de oorzaak van nieuwe incidenten te achterhalen. Meer info over de gecoördineerde aanpak van vissterfte is te vinden op:

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/nieuws/vissterfte-gecooerdineerd-aanpakken/>

3. Van 2015 tot nu werden er 166 voorvallen van vissterfte geregistreerd. De tabel in bijlage geeft een overzicht van de verschillende incidenten met waterkwaliteit in Vlaanderen die werden gemeld in de periode 2015-2020. Hoeveelheden gestorven vis worden niet systematisch bij gehouden. Bij de sterfte in kanaal Gent-Oostende is er drie ton vis gestorven.
4. De meest voorkomende oorzaken van directe vissterfte die visueel zichtbaar is zijn:
 - Zuurstoftekort ten gevolge van lozing van organisch materiaal of van overstortwerking. We gaan overstorten systematisch aanpakken in samenspraak met rioolbeheerders en Aquafin.
 - Visziekten, waaronder virale uitbraken die zich vooral bij karperachtigen manifesteren. Dit gebeurt meestal in het voorjaar en kan door verschillende stressoren waaronder forse temperatuurverschillen worden getriggerd. De enige mogelijke mitigatie is een snelle verwijdering van de bovendrijvende vis.
 - De werking van pompgemalen veroorzaakt hoge mortaliteit bij trekvissoorten als paling. In Vlaanderen wordt een prioritering gemaakt van pompgemalen op basis van verschillende criteria zoals oppervlakte afstroomgebied, geschiktheid van het biotoop voor de paling, mortaliteitsgraad bij passage van het bewuste gemaal. De aanpak van de pompgemalen kadert in de aanpak van vismigratieknelpunten, zoals zal opgenomen worden in de derde generatie stroomgebiedbeheerplannen.
 - Verschillende types van persistente vervuiling, zowel in waterbodem als in de waterkolom, kunnen leiden tot de afname van vispopulaties op een manier die niet acuut en dus weinig zichtbaar is. Verlaagde reproductiecapaciteit, verlaagde weerstand tegen ziekten, sterfte van eieren en vislarven zijn potentieel het gevolg maar niet kwantificeerbaar. Daarnaast is, zeker in stromend water, een hoge sedimentvracht ten gevolge van erosie van omliggende percelen een factor

die impact heeft op viseieren en -larven. Het erosiebeleid zal beter worden afgestemd op het waterbeleid. Dit basisprincipe, gekoppeld aan specifieke acties, zal opgenomen worden in de derde generatie stroomgebiedbeheerplannen.

De perceptie dat vissterfte is toegenomen wordt wellicht ook beïnvloed door de toename van de algemene waterkwaliteit en bijgevolg de vispopulatie. Een vervuilingincident heeft tegenwoordig dus een grotere absolute impact op vissterfte dan een decennium geleden.

Tot slot wil ik nog vermelden dat de derde generatie stroomgebiedbeheerplannen in het najaar in openbaar onderzoek gaan. Prioritering van acties en maatregelen zal zich voornamelijk, maar niet uitsluitend, focussen op de daarin aangeduide speerpunt- en aandachtsgebieden.

BIJLAGEN:

1. [Tabel overzicht vissterftes 2015-2020](#)